

PEKMEZ MEHMET ve İSMET PAŞA (*)

Kızıltan ULUKAVAK

Safranbolu Kültür Turizm Vakfı'nın öncülüğünde 07 Nisan 2014 tarihinde Kız Meslek Lisesi Salonu'nda Yazıköylü halk ozanı Aşık Mehmet PEKMEZ (1887-1956) için güzel bir anma gecesi düzenlendi. Öncelikle yöremizin bir değerine karşı gösterilen böyle bir kadirbilirlik nedeniyle, başta Başkan Sayın Şefik DİZDAR olmak üzere Vakfın tüm yöneticilerine, özellikle teşekkür edilmesi gerekir.

Gerek divan edebiyatı ve gerekse halk edebiyatı örnekleri olarak, tarihimiz boyunca şairlerimizin önemli olaylara ilişkin çok sayıda şiiri bulunmaktadır. Divan edebiyatı tarzındaki, "*tarih düşürmek*" adı altında, Arap harflerinin "*ebcet*" hesabındaki değerleri üzerinden yazılan şiirlerde, şehzadelerin doğum, padişahların tahta çıkış (culûs) veya cami, mesçit ve çeşme gibi toplum yararı güdülen yerlerin yapım tarihlerini içeren şiirler, literatürümüzde ya da eski anıtsal yapıların kitabelerinde yer almaktadır.

Halk şairlerimiz de toplumsal olaylarla ilgili olarak "*destan, mani, deyiş*" biçiminde çok çeşitli örnekler vermiş bulunmaktadır. Bu geleneğe yöremizin halk ozanı Aşık Pekmez Mehmet de uymuş, kendi yaşadığı dönemin en önemli olayı olan Karabük'te Demir Çelik Fabrikaları'nın temelini atıldığı günlerdeki duygularını, üç kıta, oniki dizeden oluşan şiiriyle dile getirmiştir.

Yukarda değinilen Aşık PEKMEZ'i anma toplantısında, ozanın çeşitli şiirleri ve deyişleri okunurken, o dönemin Başbakanı İsmet İNÖNÜ'nün, beraberinde zamanın Bayındırlık ve Ekonomi Bakanları Ali ÇETİNKAYA ile Celal BAYAR olduğu halde, Karabük Demir Çelik Fabrikaları'nın 3 Nisan 1937 Cumartesi günü temelini atmasıyla ilgili şiirine, her nedense yer verilmemiştir. Demir Çelik Fabrikaları'nın ve Karabük'ün kuruluşunun 77. yıldönümüne rastlayan bu günlerde, Pekmez Mehmet'in söz konusu şiirini .(Gazete SAFRAN, 23.07.2002, Sayı: 49) genç kuşaklarına aktarmada yarar olacaktır.

*3 Nisan 1937'de temel atmaya geldiler
Fabrikanın inşasını İngiliz'e verdiler
İdareciler bu işi münasip gördüler
Yaşa İsmet Paşa, yaşa Ali Çetinkaya*

*Karabük öteki büke nisbet
Temel atmağa geldi İNÖNÜ İsmet
Elbette getirdi bize de kısmet
Yaşa İsmet Paşa, yaşa Ali Çetinkaya*

*Karabük'ün ateşi fabrikayı yaktı
Bütün amele boynuna kravat taktı
İskarpini giydi, çarığı attı
Yaşa İsmet Paşa, yaşa Ali Çetinkaya"*

Atatürk ilke ve devrimlerinin uygulayıcısı ve yılmaz savunucusu; Türkiye'yi 2.Dünya Savaşı'na sokmayan ve çocukları babasız bırakmayan, İNÖNÜ için, 1945'te çok partili siyasal yaşama geçildikten sonra, muhalifleri hiç sıkılmadan, insafsızca "*Geldi İsmet, kesildi kısmet*" deseler de, Pekmez Mehmet'in dile getirdiği gibi, İsmet Paşa Safranbolu-Karabük yöresine kısmet ve nimet getirmiş; evet, fabrika sayesinde, kravat takılmış; iskarpin giyilip, çarıklar atılmıştır. Sadece Safranbolu-Karabük halkı için değil, komşu il ve ilçelerin yanı sıra, yurdun dört bir tarafından gelenler için, Demir Çelik Fabrikaları, iş ve aş kaynağı olmuştur. Karabük Demir Çelik İşletmeleri gibi Kamu İktisadi Teşebbüsleri (KİT)'nin günümüzde "tü kaka" edilseler de, zamanında ülkemizde, sadece ekonomik değil, sosyal ve kültürel kalkınmanın da tetikleyicisi olduğu gerçeği unutulmamalıdır.

(*) 09 Nisan 2014 tarihli Safranbolu Ekspres Gazetesi'nde yayınlanmıştır